

Banda fąszerzy sonetów

KONSTANTY ILDEFONS GAŁCZYŃSKI

Bandę fałszerzy sonetów

TEATRZYK „ZIELONA GĘŚ”

MA ZASZCZYT PRZEDSTAWIĆ:

W roli herszta¹ bandy znakomity

ALOJZY GŻEGŻÓŁKA

AKT I

Scena przedstawia tajemnicze podziemia Biblioteki Kolbuszowskiej. Północ.

PIERWSZY FAŁSZERZ

Piekło i sztuczna noga! Sfalszowaliśmy dopiero osiemset sonetów. Jeżeli wpadnie Alojzy, będziemy się mieli z pyszna. Ha!

FAŁSZERZ DRUGI

Na Jowisza! On nadchodzi.

GŻEGŻÓŁKA

Piekło i sztuczna noga! Nicponie! Dopiero osiemset sonetów? Ja wam pokażę! Już ja wam pokażę!

Koniec aktu pierwszego

(bo Gżegżółka pokazuje szereg rzeczy, których nie należy pokazywać, a więc musimy spuścić kurtynę)

AKT II

STROSKANY OJCIEC

do Komisarza Milicji

Wszystko dokładnie opowiem. Córka Jadzia kupiła sobie wczoraj tomik sonetów. Nawet niedrogo. Ale co się okazuje?

KOMISARZ

Cococococococococo?

STROSKANY OJCIEC

Okazuje się, że sonety były sfalszowane, rymy poprzestawiane i moja córka zatrula się tymi sonetami i zwariowała. Wydaje się jej, że jest Joanną Dark² i słyszy głosy wewnętrzne, a jeden głos ciągle do niej mówi: „Napij się herbaty, Jadziu”. I ona naparza i pije herbatę bez przerwy. A przecież to jest ruina pęcherza osiemdziesiąt szklanek herbaty dziennie. O! Przecież nie można tak się zalewać.

Zalewa się łzami.

KOMISARZ

Cierpliwości! Już my tę bandę nakryjemy.

¹herszt — przywódca grupy przestępczej. [przypis edytorski]

²Dark, Joanna właśc. Joanna d'Arc (1412–1431) — nazywana Dziewicą Orleańską, fr. bohaterka narodowa, katolicka święta, twierdziła, że prowadzi Francuzów do zwycięstwa natchniona przez Boga; spalona na stosie w wieku 19 lat. [przypis edytorski]

AKT III

Znowu podziemia Biblioteki Kolbuszowskiej. Tak samo północ, ponieważ zegar stoi.

CHÓR PUCHACZY

śpiewa ponuro

DO-RE-MI-FA-SOL-LA-SI-DO

CHÓR NIETOPERZY

wisząc głowami w dół

DO-SI-LA-SOL-FA-MI-RE-DO

GŻEGŻÓŁKA

sam, blady jak trup, w czarnej pelerynie, z czerwonym kogucim piórem przy kapeluszu

Piekło i sztuczna noga! Dość mam tego życia!

Platon³ gdzieś powiada, że serce ludzkie ma wrodzoną skłonność do doskonalenia się.
Czyż moje serce nie jest sercem człowieka?

Serce

Wycina sobie serce kozikiem i tu następuje słynny monolog Gżegżółki:

GŻEGŻÓŁKA

z sercem w dłoni

O, serce! Powiedzże mi, serce moje, czyż nie czas, żebyś wkroczyło na drogę uczciwości? Bo — czyż godzi się fałszować sonety, czyli rodzaj konstrukcji stroficznej, którą uprawiali faceci tej miary co Dante⁴, Petrarca⁵ i Mickiewicz? O nie, nie godzi się. Raczej nędza niż nieuczciwe zarobki. Witaj, nędzo, witaj, kiju żebraczy, jak powiedział p. Wilkins Micawber⁶. A w całkowitym przełomie wewnętrznym dopomoże mi Pitigrilli⁷:

Sumienie

BY POSUNĄĆ NOWYM TOREM, PITIGRILLI JEST MI WZOREM.

Nawraca się jak Pitigrilli, wyrastają mu białe skrzydła.

KOMISARZ

wchodząc niespodzianie

Niestety, za późno z tymi skrzydłami. Hej, Chłopcy, aresztować mi tego aniołka!

ZIELONA GĘŚ

śpiewa i tańczy

Cóż to za szczęście! Cóż to za radość!

Sprawiedliwości stało się zadość.

Następuje bałaśliwy balet całego zespołu.

Kurtyna

27 lutego 1949

³Platon (42–347 p.n.e.) — filozof grecki, kluczowa postać w rozwoju filozofii; uczeń Sokratesa, nauczyciel Arystotelesa. [przypis edytorski]

⁴Dante Alighieri (1265–1321) — filozof i polityk, jeden z najwybitniejszych poetów włoskich, autor poematu *Boska Komedja*, uważanego za szczytowe osiągnięcie średniowiecznej literatury wł., przedstawiającego wizję wędrówki poety przez trzy sfery świata pozagrobowego: Piekło, Czyściec i Raj. [przypis edytorski]

⁵Petrarka, Francesco (1304–1374) — włoski poeta; zasłynął cyklem wierszy miłosnych, głównie sonetów, poświęconych Laurze, której tożsamość pozostaje nieznana. [przypis edytorski]

⁶Micawber, Wilkins — fikcyjna postać; bohater powieści Charlesa Dickensa pt. *David Copperfield*. [przypis edytorski]

⁷Pitigrilli właśc. Dino Segre (1893–1975) — włoski pisarz, autor głośnych książek erotycznych; po dojściu Mussoliniego do władzy wyemigrował. Powrócił do ojczyzny jako moralista, w Argentynie nawrócił się na katolicyzm. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z *Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur*.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na *Licencji Wolnej Sztuki 1.3*. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. 99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w *Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur*. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/galczynski-banda-falszerzy-sonetow/>

Tekst opracowany na podstawie: Konstanty Ildefons Gałczyński, *Próby teatralne* 3, wyd. Czytelnik, Warszawa 1979.

Wydawca: Fundacja Wolne Lektury

Publikacja zrealizowana w ramach biblioteki Wolne Lektury (wolnelektury.pl). Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego. Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Fundację Wolne Lektury.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Anna Stasiek, Ilona Kalamon, Kornel Myczko.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przełącz 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przełącz darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).